

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XXXVIII. De baptismo Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ARTICVVS PRIMVS.

Utrum fuerit conueniens Ioannem baptizare.

7. diff. 2. q. 2.
art. 2. ad 4.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non fuerit conueniens Ioannem baptizare. Omnis enim ritus sacramentalis ad aliquam pertinet legem: sed Ioannes non introduxit nouam legem. ergo inconueniens fuit quod nouum ritum baptizandi introduceret.

¶ 2 Præter. Ioannes fuit missus a Deo in testimonium tantquam propheta, secundum illud Luc. 1. Tu puer propheta Altissimi uocaberis. sed prophete qui fuerunt ante Christum, non introduxerunt nouum ritum, sed ad obseruantiam legalium rituum inducebant, ut patet Malach. vlti. Memento te legis Moyse serui mei. ergo nec Ioannes nouum ritum baptizandi introducere debuit.

¶ 3 Præter. Vbi est alicuius rei superfluitas, non est ad illud aliquid addendum: sed iudei excedebant in superfluitate baptismatum: dicitur enim Marci. 7. quod pharisei & omnes iudei nisi crebro lauent manus, non manducant, & a foro uenientes, nisi baptizentur non comedunt, & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare, baptismata calicum & urceorum, & aramentorum & lectorum. ergo inconueniens fuit, quod Ioannes baptizaret.

SED CONTRA est, auctoritas scripturæ, Matth. 3. ubi præmissa sanctitate Ioannis, subditur, quod exibat ad eum multi, & baptizabantur in Iordane.

RESPON. Dicendum, quod conueniens fuit Ioannem baptizare propter quatuor. Primo quidem, quia oportebat Christum a Ioanne baptizari, ut baptismum consecraret, ut Aug. * dicit super Ioannem. Secundo, ut Christus manifestaretur. Vnde ipse Ioannes Baptista dicit Ioannis primo, ut manifestetur, scilicet Christus in Israel: propterea ueni ego in aqua baptizans: concurrentibus enim turbis ad baptismum annuntiabat Christum: quod quidem facilius factum est, quam si per singulos discurrisset, ut chryl. * dicit super Ioannem. Tertio, ut suo baptismo assuefaceret homines ad baptismum Christi. Vnde Greg. * dicit in quadam Homi. quod ideo Ioannes baptizauit, ut præcursonis suæ ordinem seruans, qui nasciturum dominum nascendo præuenerat, baptizando quoque, baptizatum præueniret. Quarto, ut ad poenitentiam homines induceret, homines præpararet ad digne suscipiendum baptismum Christi. Vnde ibidem Beda dicit, quod quantum catechumenis nondum baptizatis potest doctrina fidei, tantum profuit baptismus Ioannis ante baptismum Christi: quia sicut ille prædicabat poenitentiam, & baptismum Christi prænuntiabat, & in cognitionem ueritatis quæ mundo apparuit attrahebat: sic ministri ecclesiæ primo erudiunt, post peccata eorum redarguunt, demum in baptismo Christi remissionem peccatorum promittunt.

Haberur ex
form. 1. de
Epp. to. 10.

Chryl. ho.
16. in 10. an.
te med. co. 3.
hom. 7. in
euang. par. 1.
ante med.

D. 263.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod baptismus Ioannis non erat per se sacramentum: sed quasi quoddam sacramentale, disponens ad baptismum Christi: & ideo aequaliter pertinebat ad legem Christi, non autem ad legem Moyse.

AD SECUNDVM dicendum, quod Ioannes non solum fuit propheta, sed plusquam propheta, ut dicitur Matthæ. 11. fuit enim terminus legis & initium euangelij: & ideo magis pertinebat ad eum, uerbo & opere inducere homines ad legem Christi, quam ad obseruantiam veteris legis.

F AD TERTIVM dicendum, quod baptismata illa phariseorum erant inania, utpote ad solam munditiam carnis ordinata: sed baptismus Ioannis ordinabatur ad munditiam spiritualem: inducebat enim homines ad poenitentiam, ut dictum est. *

ARTICVVS II.

Utrum baptismus Ioannis fuerit a Deo.

¶ Super Quaestio. 38.
Art. secundum.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod baptismus Ioannis non fuerit a Deo. Nihil enim sacramentale quod est a Deo, denominatur ab homine puro, sicut baptismus nouæ legis non dicitur Petri uel Pauli, sed Christi: sed ille baptismus denominatur a Ioanne, secundum illud Matth. 21. Baptismus Ioannis, unde erat, ex cælo an ex hominibus? ergo baptismus Ioannis non fuit a Deo.

¶ 2 Præter. Omnis doctrina de nouo a Deo procedens, aliquibus signis confirmatur: unde & Dominus Exo. 4. dedit Moyse potestatem signa faciendi. Et Heb. 2. dicitur, Cum fides nostra principium accepisset enarrari a Deo, per eos, qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis & prodigijs: sed de Ioanne Baptista dicitur Ioan. 10. Ioannes signum fecit nullum. ergo uidetur quod baptismus quo baptizauit, non esset a Deo.

¶ 3 Præter. Sacramenta quæ sunt diuinitus instituta, aliquibus sacræ scripturæ præceptis continentur: sed baptismus Ioannis non præcipitur aliquo præcepto sacræ scripturæ. ergo uidetur quod non fuerit a Deo.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioan. 1. Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem uideris spiritum &c.

RESPON. Dicendum, quod in baptismo Ioannis duo possunt considerari, scilicet ipse ritus baptizandi, & effectus baptismi. Ritus quidem baptizandi non fuit ex hominibus, sed a Deo, qui familiari Spiritus sancti reuelatione Ioannem ad baptizandum misit. Effectus autem illius baptismi fuit ab homine: quia nihil in illo baptismo efficiebatur quod homo facere non posset. Vnde non fuit a solo Deo, nisi in quantum Deus in homine operatur.

K AD PRIMVM ergo dicendum, quod per baptismum nouæ legis homines interiorius per Spiritum sanctum baptizantur, quod facit solus Deus. Per baptismum autem Ioannis, solum corpus mundabatur aqua. Vnde dicitur Matth. 3. Ego baptizo uos in aqua, ille uos baptizabit in Spiritu sancto. Et ideo baptismus Ioannis denominatur ab ipso: quia scilicet nihil in eo agebatur, quod ipse non ageret. Baptismus autem nouæ legis non denominatur a ministro, qui principalem baptismi effectum non agit, scilicet interiori emundationem.

AD SECUNDVM dicendum, quod tota doctrina & operatio Ioannis ordinabatur ad Christum, qui multitudine signo-

Tullius: quasi nem a domino phariseis proposita mouet. In corpore unica est distinctio bimembris cum conclusione bimembris. Distinctio est: Baptismus Ioannis uel quo ad eius ritum, uel quo ad eius effectum. Conclusio est. Baptismus Ioannis quo ad ritum erat a Deo; qua ad proprium effectum fuit ab homine. Probatur quo ad primam partem: quia ex instinctu Spiritus sancti baptizabat, dicente ipso Io. 1. Qui me misit baptizare in aqua. Quo ad secundam partem: quia nihil efficiebat, quod homo efficere non posset, hoc est, quia non conferebat aliquid spirituale.

signorum, & suam & Ioannis doctrinam confirma-
uit. Si autem Ioanes signa fecisset, homines ex equo
Ioanni & Christo attendissent: & ideo vt homines
principaliter Christo intenderent, nō est datū Ioan-
ni, vt faceret signum: iudeis tñ quarentibus quare
baptizaret, confirmauit suum officium, auctoritate
scripturas, dicens, Ego vox clamantis in deserto &c.
vt dicitur Ioan. 2. Ipsi etiam austeritas vite, eius offi-
cium commendabat, quia vt Chrysol. * dicit su-
per Matth. mirabile erat in humano corpore tan-
tam patientiam videre.

AD TERTIVM dicendum, quod baptismus Ioan-
nis nō fuit ordinatus a Deo, nisi ut modico tempo-
re duraret, propter causas prædictas. † Et ideo non
fuit commendatus aliquo præcepto communiter
edito in sacra scriptura, sed familiari quadam reue-
larione Spiritus sancti, ut dictum est. *

ARTICVLVS IIII.

Vtrum in baptismo Ioannis, gra-
tia daretur.

AD TERTIVM sic proceditur.
Videtur q̄ in baptismo Ioan-
nis gratia daretur. Dicitur enim
Marci 1. Fuit Ioannes in deserto
baptizans, & prædicans baptismū
pœnitentiæ in remissionem pec-
catorum: sed pœnitentiæ & rem-
issio peccatorum est per gra-
tiam, ergo baptismus Ioannis gra-
tiam conferebat.

¶ 2 Præ. Baptizandi a Ioanne cō-
fitebantur peccata sua, ut habet
Matthæ. 3. & Marci 1. sed con-
fessio peccatorum ordinatur ad
peccatorum remissionem, quæ
fit per gratiam, ergo in baptismo
Ioannis, gratia conferebatur.

¶ 3 Præ. Baptismus Ioannis p-
pinquior erat baptismo Christi,
quàm circumcisio: sed per circum-
cisionem remittebatur peccatum
originale: quia, ut * Beda dicit, idē
salutiferæ curationis auxilium cir-
cuncisio in lege contra originalis
peccati vulnus agebat, quod
nunc baptismus agere reuelatæ
gratiæ tempore consuevit. ergo
multo magis baptismus Ioannis
remissionem peccatorum ope-
rabatur, quod sine gratia fieri
non potest.

SED CONTRA est, quod Mat. 3.
dicitur, Ego quidem baptizo uos
in aqua in pœnitentiam, Quod
exponens Gregor. * in quadam
Homil. dicit, Ioannes non in spi-
ritu, sed in aqua baptizat, quia
peccata soluere non ualebat; sed
gratia est à Spiritu sancto, & per
eam peccata tolluntur. ergo bap-
tismus Ioannis gratiam nō con-
ferebat.

RESPON. Dicendum, quod sicut
dictum est, * tota doctrina, & o-
peratio Ioannis preparatoria erat
ad Christum: sicut ministri & in-
ferioris artificis est preparare ma-

teriam ad formam, quam inducit
principalis artifex. Gratia autem
conferenda erat hominibus per
Christum, secundum illud Ioann.
primo. Gratia & veritas per Iesum
Christum facta est. Et ideo bap-
tismus Ioannis gratiam non confe-
rebat, sed solum ad gratiam præ-
parabat tripliciter. Vno quidem
modo, per doctrinam Ioannis in-
ducentem homines ad fidē Chri-
sti. Alio modo, assuefaciendo ho-
mines ad ritum baptismi Christi.

Tertio modo, per pœnitentiam,
preparando homines ad suscipiē-
dum effectum baptismi Christi.

AD PRIMVM ergo dicendum,
quod in illis verbis (ut Beda di-
cit) potest intelligi duplex bap-
tismus. Vnus quidem, quem Ioan-
nes baptizando conferebat, qui
dicitur baptismus pœnitentiæ: quæ
scilicet ille baptismus erat quod-
dam induciuum ad pœnitentiam,
& quasi quædam proestatio, qua
profitebantur homines se pœni-
tentiam acturos. Alius autem est baptismus Christi
per quem peccata remittuntur, quem Ioannes dare
non poterat: sed solum prædicabat, dicens, Ille nos
baptizabit in Spiritu sancto. Vel potest dici, quod præ-
dicabat baptismum pœnitentiæ, id est, inducentem
ad pœnitentiam: quæ quidem pœnitentiæ ducit ho-
mines in remissionem peccatorum. Vel potest dici,
quod per baptismum Christi, vt Hiero. dicit, * gratia
datur, qua peccata gratis dimittuntur: quod autem
consumatur per sponsum, initiatur per parany-
phum, scilicet per Ioannem. Vnde dicitur, quod
baptizabat, & prædicabat baptismum pœnitentiæ
in remissionem peccatorum, non quia hoc ipse
perficeret, sed quia preparando ad hoc homines
disponebat.

AD SECVNDVM dicendū, quod illa confessio pec-
catorum non fiebat ad remissionem peccatorum
statim per baptismum Ioannis exhibendam: sed con-
sequendam per pœnitentiam consequentem, &
per baptismum Christi, ad quem pœnitentiæ illa
preparabat.

AD TERTIVM dicendum, quod circumcisio institu-
ta erat ad remediū originalis peccati: sed baptismus
Ioannis ad hoc non erat institutus, sed solum erat
preparatorius ad baptismum Christi, ut dictum est. *

Sacramenta autem ex vi institutionis, suum ha-
bent effectum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum alij præter Christum, baptismo
Ioannis baptizari debuerint.

AD QVARTVM sic procedit.
Videtur q̄ baptismo Ioan-
nis solus Christus debuerit bap-
tizari: quia sicut dictum est, * ad
hoc Ioannes baptizauit, ut Chri-
stus baptizaretur, sicut August. †
dicit super Ioannem: sed qd est
proprium Christo, non debet aliis
conuenire. ergo
nulli alij debuerunt illo baptismo baptizari.

¶ 2 Præ. Quicumque baptizatur, aut accipit aliquid
Tertia S. Thomæ. R 4 a baptismo,

nis referuntur am-
bo, & uerificatur q̄
dispositiue in remis-
sionem peccatorum
baptizabat, & præ-
dicabat ad perfectio-
nem gratiæ per Chri-
stum. Et si quærat no-
uitus, in quo ergo
differt tertia a secun-
da expositione, re-
spondetur, quod
tertia ordinem Ioan-
nis ad Christum res-
picit: & ideo illud
idem quod Christus
perfecturus erat,
Ioannes inchoariue
facere dicitur. Secun-
da autem, ordinem
baptismi dati a Ioan-
ne ad pœnitentiam
respicit: & ideo dicitur
quod & baptiza-
bat & prædicabat ba-
ptismum suum pœni-
tentiæ, hoc est in-
ducentem ad pœni-
tentiam, per quam
fit remissio peccato-
rum.

Sup. illud
Mar. 1. fuit
Ioannes in
deserto ba-
ptizans. Est
c. 3. secundū
ordinem Be-
da.

Supra illud
Mar. 1. præ-
dicans bap-
tismum pœni-
tentiæ.

In corp. &
art. 1. huius
quæst.

Super Quæstionis
trigesimæ octauæ Ar-
ticulum sextum.

Tullius clarus
est.
In corpore v-
na conclusio: Bap-
tismo Ioannis alij de-
buerunt baptizari.
Probat dupliciter:
litera clara est.

4. dist. 2. q. 2.
art. 3. q. 2.

* Artic. 1.

Traha. 13. in
Io. inter pri-
& medium,
tom. 9.

Homo in
Mar. 1. art.
1. q. 2.

In corp. &
art. 1. huius
quæst.

In corp. &
art. 1. huius
quæst.

In corp. &
art. 1. huius
quæst.

Art. 1. huius
quæst.

a baptismo, aut baptismo aliquid confert: sed a baptismo Ioanis nullus aliquid accipere poterat (quia in eo gratia non conferebatur, vt dictum est *) nec aliquis baptismo aliquid conferre poterat, nisi Christus, qui tactu mundissimæ suæ carnis aquas sanctificauit. ergo videtur, quod solus Christus baptismo Ioannis debuerit baptizari.

¶ 3 Præterea. Si alij illo baptismo baptizabatur, hoc non erat, nisi vt præparentur ad baptismum Christi, & sic cõueniens videbatur, quod sicut baptismus Christi omnibus confertur, & magnis & paruis, & Gentilibus & Iudæis, ita etiam & baptismus Ioannis conferretur: sed non legitur quod ab eo pueri baptizarentur, nec etiã Gentiles: dicitur enim Mar. 1. quod egrediebantur ad illum Israelitæ vniuersi, & baptizabantur ab illo. ergo videtur quod solus Christus a Ioanne debuerit baptizari.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 3. Factum est, cum baptizaretur omnis populus, & Iesus baptizato & orante aperti sunt cœli.

RESPON. Dicendum, quod duplici de causa oportuit alios a Christo baptizari baptismo Ioannis. Primò quidem, vt Augustin. * dicit super Ioan. quia si solus Christus baptismo Ioannis baptizatus esset, non defuissent qui dicerent, baptismum Ioannis, quo Christus est baptizatus, digniorem esse baptismum Christi, quo alij baptizantur. Secundò, quia oportebat per baptismum Ioannis alios ad baptismum Christi præparari, sicut dictum est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non propter hoc solum fuit Ioannis baptismus institutus, vt Christus baptizaretur, sed etiam propter alias causas, vt dictum est. * Et tamen si ad hoc solum esset institutus, vt Christus eo baptizaretur, oportebat prædictum inconueniens vitari, alijs hoc baptismum baptizatis.

AD SECUNDVM dicendum, quod alij qui ad baptismum Ioannis accedebant, non poterant quidem baptismum aliquid conferre, nec tamen a baptismum gratiam accipiebant, sed solum pœnitentiæ signum.

AD TERTIVM dicendum, quod quia ille baptismus erat pœnitentiæ, quæ pueris non conuenit, ideo baptismum illo pueri non baptizabantur. Conferre autem gētibus viam salutis, soli Christo referuabatur, qui est expectatio gentium, vt dicitur Genes. penult. sed & ipse Christus Apostolis inhibuit Gentilibus Euangelium prædicare, ante passionem & resurrectionem: vnde multò minus conueniebat per Ioannem Gentiles ad baptismum admitti.

¶ Super Questionis 38. Articulum tertium.

ARTICVLVS V.

Vtrum baptismus Ioannis debuerit cessare Christo baptizato.

Titulus clarus est.

¶ In corpore vna conclusio: Baptismus Ioannis nõ debuit cessare Christo baptizato. Probat quadrupliciter.

¶ In prima ratione ex Chrysol. aduertit nouit, quod si Christo baptizato Ioannes cessasset, putari potuisset, quod tanta Christi excellentia in baptismo monstrata inuidisset Ioannes, & cessando

4. dist. 3. q. 2. art. 1. q. 3. ad 1. & q. 4. per totum.

F ¶ 2 Præter. Aug. * dicit super Ioan. baptizatus est Christus, & cessauit Ioannis baptismus. ergo videtur, quod Ioannes post Christum baptizatum, nõ debuerit baptizare.

¶ 3 Præter. Baptismus Ioannis erat preparatorius ad baptismum Christi: sed baptismus Christi inceptum statim Christo baptizato: quia tactu suæ mundissimæ carnis vim regenerationem contulit aquis, ut Beda dicit. ergo videtur quod baptismus Ioannis cessauerit Christo baptizato.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioan. 3. quod venit Iesus in Iudæam terram, & baptizabat: erat autem & Ioannes baptizans: sed Christus non baptizauit, nisi postquam fuit baptizatus. ergo videtur, quod postquam Christus fuit baptizatus, adhuc Ioannes baptizabat.

RESPON. Dicendum, quod baptismus Ioannis cessare non debuit Christo baptizato. Primò quidem, quia, ut Chrysol. * dicit, si cessasset Ioannes baptizare Christo baptizato, existimaretur quod zelo, vel ira hoc faceret. Secundò, quia si cessasset a baptizando, Christo baptizante, discipulos suos in maiore zelum immisisset. Tertio, quia persistens in baptizando, suos auditores mittebat ad Christum. Quarto, quia (vt Beda dicit) adhuc permanebat umbra veteris legis, nec debuit p̄cursor cessare, donec veritas manifestaretur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod nondum Christus erat plene manifestatus eo baptizato: & ideo adhuc necessarium erat, quod Ioannes baptizaret.

AD SECUNDVM dicendum, quod baptizato Christo cessauit baptismus Ioannis: non tamen statim, sed eo incarcerationo. Vnde Chrysolom. * dicit super Ioannem, ætino propter hoc permissam esse mortem Ioannis, & eo sublato de medio, Christum maxime prædicare cœpisse, ut omnis multitudinis affectio ad Christum transfiret, & non ultra his, quæ de vtroque erant, sententijs scinderetur.

AD TERTIVM dicendum, quod baptismus Ioannis preparatorius erat, non solum ad hoc, quod Christus baptizaretur, sed etiam ad hoc, quod alij ad Christi baptismum accederent: quod nondum fuit impletum Christo baptizato.

ARTICVLVS VI.

Vtrum baptizati baptismum Ioannis, essent postea baptismum Christi baptizandi.

AD SEXTVM sic proceditur. **K** Videtur, quod baptizati baptismum Ioannis, non fuerint baptizandi baptismum Christi. Ioannes enim nõ fuit minor Apostolis, cum de eo scriptum sit Matt. 11. Inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista: sed illi qui baptizabantur ab Apostolis, non iterum baptizabantur, sed solummodo addebatur eis impositio manuum. Dicitur enim Ad. 8. quod aliqui baptizati tantum erant a Philippo in nomine Domini Iesu, tunc Apo-

¶ Super Questionis trigesima octauæ Articulum sextum.

Titulus clarus.

¶ In corpore duo sunt. Primò, recitatur opinio Magistrum sentent. Secundo, respondetur quæsitio. Opinio Magistrum distinguit duplicem dispositionem baptizatorum a Ioanne (vt patet in litera) & quosdam rebaptizandos baptismum Christi, & quosdam non dicit.

¶ Quod ad secundum Auctor simpliciter dicit, quod omnes baptizati a Ioanne baptizandi erant baptismum Christi, & propterea

Tract. Ioan. 1. med. 1. tom. 1.

Homil. 1. Ioan. 3. tom. 1. a princ.

Homil. 8. Ioan. 3. tom. 1.

Inf. q. 4. dist. 3. q. 2. art. 1. q. 3. ad 1. & q. 4. per totum.

Tract. Ioan. 1. med. 1. tom. 1.

propterea pro vna parte consentit Magistro, pro alia contradiet, & pbatum ueralem dupliciter. Primum, ex parte esse eius inseparabilis p fide, spe, & charitate, characteris, qui p Christi baptismu imprimuntur. Secundo, ex parte essentialis partis ipsius baptismi, deficientis. I. Spus. Oia patent in litera. In responsione ad fm & tertiu, aduerte q de baptismo Chri materiali passine accepto a Ioanne, & Apollolis, no habet clari Scriptura pars affirmatiua, sed rona hile est, q baptizati a Christo fuerint, ut Ioanes impleter de bntia huius, ego a te debeo baptizari, & Apolloli baptizantes Chri baptismu, primo fuerint baptizati, ut Aug. arguit, & bene, Nec aliquid ap parer obitare: nisi forte verbu Christi Act. 1. Ioanes baptizant aqua, uos autē baptizabimini Spu sancto. Sed reuera, hoc no obstat: tu qa phoc no excluditur eos baptizatos esse baptismu Christi, licet de Ioanis baptis mo tm memo fiat: tu gain promptu ro e quare Ioanis baptis mi Iohis meminit Christus, qa. donu Spiritu sancti non di stinguntur extra baptismu Christi, q fit in aqua & Spu, Ioan. 3. sed cora baptismu Ioanis, q fiebat solum in aqua, pio Ioanne teste distinguente baptismu suum contra baptismu in Spiritu sancto, Matth. 3. In rñsione ad quinu, dubiu occurrit: qa aliud est loqui de gra futura, & aliud de Christo uenuro: potuit, n. gra p regens esse ex nde Christi uenuri, ut patet in scis illis, qui pcepterunt Christi aduentu litera autē p eode habet Christum uenuru, & gratia futuram. incompatta ergo uideatur. Ad hoc df, q litera est intelligenda iuxta ambiecta materia, de qua est sermo, i. de sacramtis. Ex illa siqde differentia ab Aug. posita inter sacrameta noue & ueteris legis, q nra p r

stoli, scilicet Petrus, & Ioannes, imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum ergo uideatur quod baptizati a Ioanne, non debuerint baptizari a baptismu Christi. ¶ 2 Prater. Apostoli fuerunt baptizati baptismu Ioannis: fuerunt enim quidam eoru discipuli Ioannis, ut patet Ioan. 1. sed Apostoli non uidentur esse baptizati a baptismu Christi, dicitur enim Ioan. 4. quod Iesu. non baptizabat: sed discipuli eius, ergo uideatur quod baptizati baptismu Ioannis, non erant baptizandi a baptismu Christi. ¶ 3 Praterea. Minor est qui baptizatur, quam qui baptizat: sed ipse Ioannes non legitur baptizatus a baptismu Christi, ergo multo minus illi, quia Ioanne baptizabantur, indigebant baptismu Christi. ¶ 4 Praterea. Act. 19. dicitur, quod Paulus inuenit quosdam de discipulis, dixitque ad eos, Si Spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum, Sed neque si Spiritu sanctus est, audiuimus. Ille uero ait, In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, In Ioannis baptismate. Et sequitur, quod baptizati sunt iterum in nomine domini nostri Iesu Christi. sic ergo uideatur, quod quia Spiritum sanctum nesciebant, oportuit eos iterum baptizari: sicut Hieronymus * dicit super Ioclem, & in epistola de viro unius uxoris, & Ambrosius in lib. de Spiritu sancto: sed quidam fuerunt baptizati a baptismu Ioannis, qui habebant plenam notitiam Trinitatis, ergo non erant baptizandi iterum a baptismu Christi. ¶ 5 Praterea. Rom. 10. super illud, Hoc est uerbum fidei, quod predicamus, dicit glo. Aug. * Vnde est ista tanta uirtus aquae, ut corpus tangat, & cor abluat, nisi faciente uerbo, non quia df, sed quia creditur? Ex quo patet, quod uirtus baptismi depedet ex fide: sed forma baptismi Ioannis significauit fidem Christi, in qua nos baptizamus: dicit enim Paulus Act. 19. Ioannes baptizabat a baptismu p nitentiae populum, dicens, in eum qui uenturus est post ipsum, ut crederet, hoc est in Iesum, ergo uideatur quod non oportebat baptizatos a baptismu Ioannis, iterum baptizari a baptismu Christi. SED CONTRA est, quod Augustinus * dicit super Ioan. Qui baptizati sunt baptismate Ioannis, oportebat ut baptizarentur a baptismate Christi.

A R E S P O N D E O. Dicendum, quod secundum opi. Magistri in 2. distin. 4. sent. * illi, qui baptizati sunt a Ioanne, nescientes Spiritum sanctum esse, ac spem ponentes in illius baptismu, postea baptizati sunt a baptismu Christi: illi uero qui spem non posuerunt in baptismu Ioannis, & Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum credebant, non fuerunt postea baptizati, sed impositione manu ab Apostolis super eos facta, Spiritu sanctum receperunt. Et hoc quidem uerum est, quantum ad primam partem, quod multis auctoritatibus confirmatur: sed quantum ad secundam partem est penitus irrationabile quod dicitur. Primo quidem, quia baptismus Ioannis, neque gratiam conferebat, neque characterem imprimebat, sed erat solum in aqua, ut ipsemet dicit Matth. 3. Vnde baptizatis, fides uel spes, quam habebant in Christum, non poterat hunc defectum supplere. Secundo, quia quando in sacramento omitteritur quod est de necessitate sacramenti, non solum oportet suppleri, quod fuerat omissum, sed oportet totaliter innouari. Est autem de necessitate baptismi Christi, quod fiat non solum in aqua, sed etiam in Spiritu sancto, secundum illud Ioannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Vnde illis, qui tantum in aqua baptizati erant a baptismu Ioannis, non solum erat supplendum, quod deerat ut scilicet daretur eis Spiritu sanctus per impositionem manu, sed erant iterum totaliter baptizandi in aqua & Spiritu. AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Augustinus * dicit super Ioan. ideo post Ioannem baptizatum est: quia non dabatur baptismum Christi, sed solum quod dabatur a Petro, & si quod datum est a Iuda, Christi erat. Et ideo, si quos baptizauit Iudas, non sunt iterum baptizandi: baptismus enim talis est, qualis est ille, in cuius potestate datur, non qualis ille, cuius ministerio datur. Et inde est etiam, quod baptizati a Philippo diacono, qui baptismum Christi dabat, non sunt iterum baptizati: sed acceperunt manus impositionem per Apostolos: sicut baptizati per sacerdotes, confirmantur per episcopos. AD SECUNDVM dicendum, quod sicut Augustinus * dicit ad Seleucianum, intelligimus discipulos Christi fuisse baptizatos, siue baptismu Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue, quod magis credibile est, baptismu Christi: neque enim ministerio baptizandi defuit, ut haberet baptizatos seruos, per quos ceteros baptizaret, qui non defuit humilitatis ministerio, quando eis pedes lauit. AD TERTIVM dicendum, quod sicut Chrysostr. * dicit super Matth. per hoc, quod Christus Ioanni dicens, Ego a te debeo baptizari, respondit, sine modo, ostenditur quod postea Christus baptizauit Ioannem. Et hoc dicit in quibusdam libris apocryphis manifeste scriptum esse. Certum tamen est, ut Hieronymus * dicit super Matth. quod sicut Christus fuit baptizatus in aqua a Ioanne, ita Ioannes a Christo erat in Spiritu baptizandus. AD QVARTVM dicendum, quod non est tota causa, qua-

fentis, uetera future grae sunt signa, manifeste sequitur, q nra pntis Chri, p que gra facta est, Ioan. pri mosilla, ueteri Chri sti signa erat. Et pro prerea Ioan. baptis ma sapiebat in hoc sacramenta ueteris legis, q in noie uetu ri Chri sti dabat. vnde & Paulus iussit in noie domini nri Iesu Chri sti simplici ter & absolute, & no uenturi illos baptiza ri, qui Ioannis baptis mum susceperant, Actuum. 19.

li. 2. dist. 2. pe rag. viii

tract. 5. in Io an. iter pri. & med. 2. 9.

epi. 108. 2. medio pra. cipue, 102.

* hom. 4. in Mat. in op. e. imper. sup. illud. Sine mo. tom. 2. Mat. 3. super illud. Sine mo. tom. 9.

Trist. Ioan. m. 1. tom. 1.
Homil. 1. Ioan. m. tom. 1.
Homil. 1. Ioan. m. tom. 1.
Homil. 1. Ioan. m. tom. 1.
Inf. 9. de 4. dist. 4. art. 4.

fa, quare illi fuerunt baptizati post baptismum fo. F quia Spiritum sanctum non cognouerant, sed quia non erant baptismum Christi baptizati.

AD QVINTVM dicendum, quod sicut dicit Aug. contra Faustum, Sacramenta nostra sunt signa praesentis gratiae: sacramenta vero veteris legis, fuerunt signa gratiae futurae. Vnde ex hoc ipso, quod Ioannes baptizauit in nomine venturi, datur intelligi, quod non dabat baptismum Christi, qui est sacramentum nouae legis.

¶ Super Quaestione trigesima nona Articulum primum.

QVAESTIO XXXIX.

De Baptizatione Christi, in octo, articulis diuisa.

¶ Titulus clarus est.

¶ In corpore vnica conclusio: Conueniens fuit Christum baptizari. Probatur tripliciter. Omnia sunt clare.

DEINDE considerandum est de baptizatione Christi.

ET CIRCA hoc quaeruntur octo.

¶ Primo, Vtrum Christus debuerit baptizari.

- ¶ Secundo, Vtrum debuerit baptizari baptismum Ioannis.
- ¶ Tertio, De tempore baptismi.
- ¶ Quarto, De loco.
- ¶ Quinto, De hoc quod ei sunt caeli aperti.
- ¶ Sexto, De Spiritu sancto apparere in ipse columbe.
- ¶ Septimo, Vtrum illa columba fuerit verum animal.
- ¶ Octauo, De voce patrum testimonii.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum fuerit conueniens Christum baptizari.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non fuerit conueniens Christum baptizari. Baptizari enim est abluere: sed Christo non conuenit abluere, in quo nulla fuit impuritas, ergo videtur quod Christum non decuerit baptizari.

¶ 2° Præ. Christus circumcisionem suscepit, ut impleteret legem: sed baptismus non pertinebat ad legem, ergo non debebat baptizari.

¶ 3° Præ. Primum mouens in quolibet genere, est immobile secundum illum motum: sicut celum quod est primum alterans, non est alterabile: sed Christus est primum baptizans, secundum illud Ioa. 1. Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat, ergo ipsum non decuit baptizari.

SED CONTRA est, quod dicitur Matthæ. 3. quod venit Iesus a Galilæa in Iordanem ad Ioannem, ut baptizaretur ab eo.

RESPON. Dicendum, quod conueniens fuit Christum baptizari. Primo quidem, quia ut Ambrosius dicit super Luc. Baptizatus est dominus, non mundari volens, sed mundare aquas, ut ablute per carnem Christi, qui peccatum non cognouit, baptismatis vim haberet, & ut sanctificatas aquas relinqueret postmodum baptizandis, sicut Chrysostomus dicit super Matth. Secundo, quia sicut Chrysostomus dicit super Matth. quia ipse non esset peccator, tamen naturam suscepit peccatricem, & similitudinem carnis peccati: propterea, etsi pro se baptismate non indigebat, tamen in aliis, carnalis natura opus habebat. Et sicut Gregorius Nazianzenus dicit, Baptizatus est Christus, ut totum veteranum Adam immergat aqua. Tertio, baptizari voluit, sicut Augustinus dicit in sermone de Epiphania: quia

4. dist. 2. q. 2. art. 3. q. 1. Et q. 3. art. 2. q. 1. cor. Et 1. Matth. 3. op. 4. io. cap. 9.

Et in Luc. 3. i. prim. tom. 5.

homil. 4. in ope imp. non remore a pris. to. 2.

In orat. in Epiph. i. m. 2. a me. dio.

voluit facere, quod faciendum omnibus imperat. Et hoc est, quod ipse dicit, sic decet nos implere omnem iustitiam, ut enim Ambrosius dicit super Lucam. Hæc est iustitia, ut quod alterum facere velis, prius ipse incipias, & tuo alios hortaris exemplo.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Christus non fuit baptizatus ut ablueretur, sed ablueret, sicut dictum est.

AD SECVNDVM dicendum, quod Christus non solum debebat implere ea, quae erant veteris legis, sed etiam inchoare ea, quae sunt nouae legis. Et ideo non solum voluit circumcidi, sed etiam baptizari.

AD TERTIVM dicendum, quod Christus est primum baptizans spiritualiter: & sic non est baptizatus, sed solum in aqua.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus baptismum Ioannis debuerit baptizari.

¶ Super Quaestione 39. Articulum secundum.

¶ Titulus clarus est.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod Christus non debuerit baptizari baptismum Ioannis. Baptismus enim Ioannis fuit baptismus poenitentiae: sed poenitentia Christo non conuenit, quia nullum habuit peccatum, ergo videtur quod non debuerit baptizari baptismum Ioannis.

¶ 2° Præ. Baptismus Ioannis, sicut dicit Chrysostomus, medium fuit inter baptismum Iudaeorum, & Christi baptismum: sed medium sapit naturam extremorum. Cum ergo Christus non fuerit baptizatus baptismate legali, nec etiam baptismate suo, videtur quod pari ratione baptismate Ioannis baptizari non debuerit.

¶ 3° Præ. Omne quod in rebus humanis est optimum, debet attribui Christo: sed baptismus Ioannis non tenet supremum locum inter baptismata, ergo non conuenit Christum baptizari baptismum Ioannis.

SED CONTRA est, quod dicitur Matthæ. 3. quod venit Iesus in Iordanem, ut baptizaretur a Ioanne.

RESPON. Dicendum, quod sicut dicit Augustinus super Ioannem, baptizatus dominus baptizabat, non eo baptismate, quo baptizatus est. Vnde, cum ipse baptizaret baptismum proprio, consequens est quod non fuerit baptizatus suo baptismate, sed baptismate Ioannis. Et hoc fuit conueniens, primo quidem, propter conditionem baptismi Ioannis, qui non baptizauit in Spiritu, sed solum in aqua: Christus autem spiritualiter baptismate non indigebat, qui a principio suae conceptionis gratia Spiritu sancto repletus fuit, ut patet ex dictis. & hæc est ratio Chrysostomi. Secundo ut Beda dicit, baptizatus est baptismum Ioannis, ut baptismum suo baptismum Ioannis comprobaret. Tertio, sicut Gregorius Nazianzenus dicit. A cecidit Christus ad baptismum Ioannis, sanctificaturus baptismum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, Christus baptizari voluit, ut nos suo exemplo induceret ad baptismum. Et ideo ad hoc, quod effectus

in Luc. 3. i. m. 2. a me. dio. tom. 5.

4. dist. 2. q. 2. art. 3. q. 1. Et q. 3. art. 2. q. 1. cor. Et 1. Matth. 3. op. 4. io. cap. 9.

trac. 11. io. alio. tom. 4.

q. 34. m. 1. in op. Bede. 1. circa. 4. 4. 0. 2. Nazan. orat. in Epiph. i. m. 2. a me. dio. tom. 5.